

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ASTTLR
Asociația Specialiștilor în Terapie
Tulburărilor de Limbaj din România

PROGRAMUL TALK

GHID PENTRU PĂRINȚI

Carolina BODEA-HĂȚEGAN

Dorina Anca TALĂȘ

Raluca Nicoleta TRIFU

Cluj-Napoca
2022

ISBN 978-606-95589-1-1

PROGRAMUL TALK

GHID PENTRU PĂRINȚI

Carolina BODEA-HAȚEGAN

Dorina Anca TALAȘ

Raluca Nicoleta TRIFU

Editura ASTTLR

Cluj-Napoca 2022

ISBN 978-606-95589-1-1

Autori ghid limba română: Carolina BODEA-HAȚEGAN, Dorina Anca TALAȘ, Raluca Nicoleta TRIFU

Director editorial: Raluca Nicoleta TRIFU

Redactare și machetare grafică: Raluca Nicoleta TRIFU

Corectură: Carolina BODEA-HAȚEGAN

Dorina Anca TALAȘ

Autorii ghidului în limba engleză sunt: Marinella Majorano, Tamara Bastianello, Carolina Bodea-Hategan, Patrizia Fantuzzi, Giulia Fontana, Eddy Hoste, Marco Lombardi, An Standaert, Dorina Talas, Raluca Trifu, Lisa Vescogni și Valentina Persici

Traducerea și adaptarea textului în limba română este realizată de Carolina Bodea Hațegan, Dorina Talaș și Raluca Trifu

Copyright ©2022 Autoarea volumului. Toate drepturile sunt rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autoarei sau editurii, este interzisă și se pedepsește conform legii.

EDITURA ASTTLR S.R.L., Aleea Uranus, Nr. 7B

Cluj-Napoca, Cluj, România

Email: editura.asttlr@gmail.com

Date financiare: EDITURA ASTTLR, CUI 43915058

Comenzi: www.edituraasttlr.ro

GHID PENTRU PĂRINȚI

PROGRAMUL TALK

SCAN ME

Descrierea programului

Proiectul **'TALK - Language and literacy curriculum for pre-schoolers and school-age children: a programme to improve inclusion, scholastic achievement and social well-being (TALKCHIL)'**, n° 2017-1- IT02-KA201- 036596, este un proiect finanțat prin fonduri Erasmus+, în cadrul programelor KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices; KA201 - Strategic Partnerships for school education. Proiectul **TALKCHIL** este coordonat de Departmentul of Human Sciences din University of Verona, având ca parteneri Asociația Specialiștilor în Terapia Tulburărilor de Limbaj din România (ASTTLR), Hogeschool Gent at University College of Gent, Social Cooperative 'Progetto Crescere' in Italy și 'Union of Associations Multikultura' in Poland.

Proiectul este organizat în baza următoarelor obiective:

- Să promoveze incluziunea școlară timpurie a copiilor cu cerințe educaționale speciale, mai specific a copiilor cu tulburări de limbaj și comunicare;
- Să promoveze și să faciliteze tranziția de la grădiniță la școală pentru copiii cu tulburări de limbaj și comunicare;
- Să evalueze și să dezvolte abilități lingvistice, literare și comunicaționale de timpuriu pentru a preveni apariția dificultăților de învățare și pentru a asigura o stare de bine socială pe parcursul învățământului;
- Să dezvolte și să implementeze programe de suport pentru cadrele didactice cu scopul de a crește calitatea procesului educațional ce vizează copilăria mică.

Implementarea proiectului va aduce două seturi de importante beneficii partenerilor și beneficiarilor:

- Va contribui la îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice pentru a sprijini dezvoltarea abilităților copiilor în perioada grădiniței, ceea ce va facilita tranziția copiilor spre ciclul educațional școlar primar.
- Va contribui la creșterea stării de bine și a calității vieții copiilor cuprinși în studiu prin îmbunătățirea abilităților comunicaționale și prevenția posibilelor dificultăți de învățare.

Conținutul programului

Unul dintre rezultatele proiectului este acest ghid pentru părinți, ghid care este creionat pe cele 7 niveluri curriculare materializate în programul TALK:

1. Conștiința fonologică.
2. Citim cărți-spunem povești.
3. Jocuri pentru dezvoltarea vocabularului.
4. Limbajul expresiv tematic.
5. Comunicarea socială și emoțională.
6. Muzică și mișcare.
7. Activități de scris/desenat/dezvoltarea motricității fine.

1

Conștiința fonologică

CONȘTIINȚA FONOLOGICĂ

Conștiința fonologică presupune înțelegerea faptului că un cuvânt este alcătuit din foneme/sunete distincte. Conștiința fonologică se referă astfel la abilitatea de a manipula sunetele vorbirii (fonemele), cu impact asupra semnificației cuvintelor. Rolul acesteia în achiziția scris-cititului este deosebit de importantă și presupune abilități precum: identificarea, discriminarea și manipularea sunetele dintr-un cuvânt.

1. Când se exersează despărțirea propozițiilor în cuvinte, părinții sunt informați ce înseamnă acest lucru printr-un exemplu (de exemplu: „Am pus paharul pe masă” - este o propoziție formată din 5 cuvinte). Părinților li se sugerează să se joace diferite jocuri cu copiii lor pentru a forma propoziții și a număra cuvintele din propoziții.
2. Când se exersează despărțirea în silabe a cuvintelor, părinții vor fi informați ce înseamnă acest lucru printr-un exemplu (de exemplu: cuvântul „Hârtie” poate fi despărțit în trei silabe „hâr-ti-e”). Acasă, în timp ce se joacă cu copilul, părinții pot opri jocul și pot să îi ceară copilului să despartă în silabe un anumit cuvânt.
3. Despărțirea în silabe a cuvintelor se poate exersa împreună cu părinții în timp ce merg la cumpărături. I se va cere copilului să despartă în silabe cuvântul ce reprezintă ceea ce dorește copilul să îi cumpere părintele din magazin. În acest fel, despărțirea cuvintelor în silabe devine o activitate prin care copilul este recompensat.
4. Când se exersează identificarea sunetelor dintr-un cuvânt, cadrul didactic ar trebui să explice părinților în ce constă această activitate printr-un exemplu în care acest tip de sarcină este inclusă într-o activitate de zi cu zi. De exemplu, în timp ce părinții călătoresc cu mașina împreună cu copilul, pot să cânte împreună unele cântece pentru copii: ex: „Oac, Oac diri, diri dam”, „Cântecul alfatelului!”. Aceasta este o modalitate eficientă de includere a identificării sunetelor dintr-un cuvânt într-o activitate din viața de zi cu zi.
5. Despărțirea în silabe trebuie să funcționeze ca activitate de legătură spre identificarea sunetelor unui cuvânt. Astfel, atunci când părintele consideră că fiul/fiica lui poate să

identifice numărul corect de silabe dintr-un cuvânt, poate să îi ceară copilului să spună prima silabă, silaba din mijloc sau ultima silabă dintr-un cuvânt. Această activitate este foarte importantă pentru pregătirea copilului pentru a identifica toate sunetele dintr-un cuvânt, în special pentru limbile fonetice.

6. Când se exersează identificarea primului sunet dintr-un cuvânt, părinților li se explică această activitate printr-un exemplu (exemplu: primul sunet din cuvântul „mână” este „m”. Părinții sunt încurajați și sfătuiți să încerce să identifice primul sunet din cuvintele pe care le utilizează în timpul unei plimbări sau în timpul unei activități de rutină (când îi ajută pe copii să facă baie, când se uită la televizor etc.)
7. Părinții sunt încurajați să se joace diferite jocuri cu copiii de împărțire a cuvintelor în silabe. Astfel, copiii trebuie să ghicească cuvântul la care se gândește părintele pe baza unei silabe sau a unei părți date a cuvântului.
8. Diferențierea cuvintelor este o activitate foarte importantă pentru pregătirea achiziției abilităților de citit și de scris. Părinții sunt familiarizați cu aceasta și ei ar trebui să profite de activitățile lor zilnice și să introducă cuvinte asemănătoare în discursurile lor, cerând copilului să decidă care este cuvântul corect într-o anumită situație. De exemplu, atunci când se joacă cu copilul, părintele ar trebui să-l întrebe pe copil ce cuvânt este potrivit pentru situația respectivă, „acum ei concurează unul împotriva celuilalt” sau „acum ei concertează unul împotriva celuilalt”. (Omofone)
9. Eliminarea sunetului este o sarcină extrem de relevantă pentru exersarea abilităților fonologice. Poate fi o sarcină foarte bună pentru dezvoltarea vocabularului activ al copiilor. Părinții sunt încurajați să dezvolte jocuri în care copiii lor sunt provocați să se joace cu sunetele, eliminând unele sunete sau silabe dintr-un anumit cuvânt și identificând cuvântul nou care s-a format prin eliminarea sunetului. Părinții pot juca jocul Simon spune: Simon spune „bineînțeles”. Simon spune cuvântul fără „bine”. Ce spune Simon?
10. Adăugarea unui sunet este, de asemenea, o sarcină extrem de importantă pentru formarea conștiinței fonologice. Adăugarea unui sunet este o sarcină foarte dificilă, care poate fi introdusă cu ajutorul imaginilor (pentru că părinții se află acasă, în mediul natural, pot folosi obiecte reale) sau obiectelor. Părinții indică un anumit obiect din casa lor și îi vor cere copilului să găsească un cuvânt nou adăugând la numele obiectului respectiv un sunet sau o silabă. După ce exersează această sarcină cu ajutorul unor obiecte reale, părinții pot, de asemenea, să pregătească jocuri în care copiii lor sunt provocați să se joace cu sunetele prin adăugarea unor sunete sau silabe

la un anumit cuvânt dat și prin găsirea cuvântului care a fost produs prin adăugarea sunetului sau silabelor. Părinții pot juca jocul Simon spune: Simon spune „ac”. Simon adaugă „l” în fața cuvântului „ac”. Ce spune acum Simon?

11. Rimele sunt de asemenea importante pentru dezvoltarea conștiinței fonologice. Ele îi ajută copiii să lucreze cu sunetele în cel mai profund mod. Părinții sunt informați despre importanța abordării rimelor atât prin modalități receptive, cât și expresive. Pentru modalitățile receptive, părinții sunt îndrumați să utilizeze o pereche de cuvinte și să-i ceară copilului să decidă dacă cele două cuvinte rimează sau nu. Ei pot folosi această pereche de cuvinte în timpul unor activități cotidiene. De exemplu, atunci când părinții spală vasele, pot să-i întrebe pe copii: „Rimează vase cu case?” În timp ce se află în mașină, părinții pot spune perechi de cuvinte și copilul va bate din palme dacă acele cuvinte rimează.
12. Producția de rime este localizată la nivelul limbajului expresiv. Părinții sunt încurajați să-i îndemne pe copiii lor să găsească rime pentru diferite cuvinte, chiar dacă cuvintele identificate sunt non-cuvinte/pseudocuvinte. Este important să se joace cu sunetele și să conștientizeze faptul că sunetele se pot combina, iar combinațiile lor sunt foarte importante, deoarece sunt legate de semnificație și de schimbarea sensului. Părinții vor încerca să identifice rime diferite pentru cuvinte familiare copilului, în diferite contexte. De exemplu, în timpul unei vizite la Grădina Zoologică, părinții și copilul pot găsi împreună rime pentru unele animale pe care le văd în jurul lor.

Bibliografie

Bodea Hațegan, C. (2013). Procesarea fonologică-delimitări teoretice și aplicații practice, Cartea Albă a Psihopedagogiei Speciale, Departamentul de Psihopedagogie Specială (Ediție CD-ROM și volum on-line), ISBN 978-973-0-15758-1, <http://psihoped.psiedu.ubbcluj.ro/caPPS/24%20-%20Carolina%20BODEA-HATEGAN.pdf>

2

Citim cărți
spunem povești

CITIM CĂRȚI SPUNEM POVEȘTI!

Cărțile reprezintă o semnificativă sursă de cunoaștere, iar familiarizarea copilului cu acestea se constituie într-o valoroasă resură în pregătirea copilului în vederea achiziției scris-cititului. De aceea părintele are rolul de a folosi cartea pentru a motiva copilul să pătrundă în lumea informației scrise.

1. Stimulați abilitățile de citire și de povestire ale copilului în fiecare zi;
2. Creați contexte în care copilul poate folosi cărțile și le poate manipula;
3. Creați un loc în care copilul poate intra în contact cu cărțile;
4. Citiți câteva povești copilului (folosind tehnici de comunicare diferite, adecvate);
 - a) Primul nivel:
 - inventarierea lingvistică (introducerea în expresii sau interpretarea vocalizării copilului atunci când nu este recunoscut un cuvânt);
 - comentarii (emiterea unor declarații sau fraze care semnalează că un mesaj a fost primit sau au fost făcute afirmații pentru a menține conversația);
 - imitație (repetarea verbală a vocalizării precedente a copilului fără adăugarea vreunui cuvânt nou);
 - etichete (numirea unei jucării, a unei imagini sau a unui obiect);
 - directive (încurajarea sau dirijarea unui copil spre a face ceva);
 - întrebarea închisă (adresarea unei întrebări la care copilul poate răspunde doar printr-un singur cuvânt).
 - b) Al doilea nivel:
 - Discuție paralelă (Vorbind cu voce tare despre ceea ce face copilul, la ce privește sau ce arată);
 - Adresarea unor întrebări deschise (fraze sau întrebări la care copilul poate răspunde cu mai mult de un cuvânt);

- Extindere (Repetarea verbalizării copilului și furnizarea unui model lingvistic complet și corect din punct de vedere gramatical, fără a modifica ordinea cuvintelor sau sensul la care s-a gândit copilul)
 - Detalierea (la fel ca extinderea, dar părintele adaugă informații noi);
 - Reformularea (aparținătorul reformulează verbalizarea copilului sub formă de întrebare).
- c) Interacționați cu copilul și adresați-i întrebări despre o poveste sau despre o conversație.
- d) Utilizați diferite tipuri de cărți: cărți cu imagini, cu cuvinte, imagini + cuvinte, cărți ce conțin animații, reviste etc.
- e) Citirea emfatică: întrebarea „ce”, corecție informativă (o declarație care oferă un indiciu clar despre informațiile solicitate, s-a dovedit a fi eficientă în îmbunătățirea capacității de reacție la copiii cu tulburări de limbaj), comunicarea multimodală, modularea vocii și expresia facială pentru exprimarea emoției (vorbire captivantă).
- f) Citirea bimodală: afirmații în care gesturile coincid cu vorbirea; pot fi utilizate diferite tipuri de gesturi: gesturile deictice „exprimă intenția comunicativă de a atrage atenția partenerului asupra unui anumit obiect aflat printre altele într-un anumit context; „Gesturile reprezentante (sau „Iconice”) exprimă intenția comunicativă de a prezenta prin mișcări de mână, corp și/sau mișcări faciale o caracteristică principală sau o acțiune efectuată în mod obișnuit de un referent specific (de exemplu, un animal reprezentat în carte); „Gesturi convenționale + Ritmul (mișcări ritmice)” au inclus toate gesturile care nu puteau fi clasificate ca deictice sau reprezentative, în special gesturi convenționale, adică gesturi care au forme și semnificații definite cultural (de exemplu, mișcarea capului pentru „nu”, dăm din cap pentru „da” , batem din palme pentru bravo) și gesturi ritmice. Acestea din urmă, care nu au conținuturi sau referințe semantice specifice și care nici nu sunt legate de forme specifice, sunt mișcări ale mâinii sau ale brațului care urmează ritmul sau accentuează anumite aspecte ale vorbirii și însoțesc vorbirea sau informațiile introduse în interacțiunea conversațională. Toate acestea sunt utilizate pentru a-i implica pe copii într-o activitate de lectură sau de joc.
- g) Folosiți cărți senzoriale pentru copii pentru a le stimula simțurile și cunoașterea fizică a lucrurilor. În timp ce le manipulați împreună cu copilul, descrieți împreună imaginea pe care o căutați folosind termeni specifici celor cinci simțuri.

- h) Citiți o carte împreună cu copilul și cereți-i să inventeze sfârșitul poveștii sau să inventeze o soluție pentru o anumită situație dificilă. Ajutați-l, folosind întrebări, propoziții ajutătoare etc.
- i) Citiți sau inventați o rimă (o melodie, o poezie, ...) și repetați-o împreună cu copilul. Stimulați memoria și repetarea cuvintelor noi.
- j) Mimați un personaj din poveste împreună cu copilul și folosiți o scenă pentru a-l imita; în această situație, puteți, de asemenea, să vă faceți (sau să găsiți) niște haine pe care să le îmbrăcați.

Bibliografie

- Barachetti, C., Lavelli, M. (2011). Responsiveness of children with specific language impairment and maternal repairs during shared book reading. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 46(5), 579-591.
- Bonifacio, S, Hvastja Stefani, L. (2004). L'intervento precoce nel ritardo di linguaggio. Il modello INTERACT per il bambino parlatore tardivo. Tirrenia (Pisa): Del Cerro.
- Cruz, I., Quittner, A., Marker, C., DesJardin, J. (2013). Identification of Effective Strategies to Promote Language in Deaf Children With Cochlear Implants. *Child Development*, 84(2), 543-559.
- Lavelli, M., Barachetti, C., & Florit, E. (2015). Gesture and Speech during Shared Book Reading with Preschoolers with Specific Language Impairment. *Journal of Child Language*, 42(6), 1191-1218.
- Majorano, M., Lavelli, M. (2014). Maternal Input to Children with Specific Language Impairment during Shared Book Reading: Is Mothers' Language in Tune with Their Children's Production? *International Journal of Language & Communication Disorders*, 49(2), 204-214.

3

Jocuri pentru dezvoltarea vocabularului

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ASTTLR
Asociația Specialiștilor în Terapie
Tulburărilor de Limbaj din România

JOCURI PENTRU DEZVOLTAREA VOCABULARULUI

Vocabularul este componenta lexicală, semnatică de la nivelul competenței lingvistice. Acesta are două materializări:

- **vocabularul activ (se referă la numărul cuvintelor pe care copilul le exprimă verbal, le utilizează în cadrul contextelor comunicaționale)**
- **vocabularul pasiv (se referă la acele cuvinte pe care copilul le înțelege în raport cu contextele anume de comunicare).**

1. Dacă faceți o listă de cumpărături în această săptămână; o faceți împreună cu copilul dumneavoastră. Gândiți-vă la 3 lucruri diferite pe care trebuie să le cumpărați și la un lucru pe care copilul dorește să îl cumpere. Spuneți-i de unde veți cumpăra aceste lucruri (supermarket, brutărie, ...). Accentuați și repetați cuvintele noi clar și rar! Spuneți copilului de ce faceți o listă de cumpărături! Asigurați-vă că copilul dvs. vă poate vedea bine gura, pentru a vedea cum articulați cuvintele! În acest fel vă veți ajuta copilul să articuleze cuvintele noi!
2. Când mergeți **la cumpărături** în această săptămână, aveți grijă să numiți lucrurile pe care le vedeți / cumpărați în supermarket. Spuneți copilului dvs. câteva lucruri despre acestea. Puteți să-i spuneți copilului dvs. ce este ieftin și ce este scump. Spuneți copilului că la casă casierul vă face factura/bonul și că o/îl veți plăti ... Vă puteți ajuta copilul să-și dezvolte vocabularul spunând ce faceți în timpul zilei și de ce faceți anumite activități în timpul zilei!
3. Cereți copilului să vă ajute de câteva ori să puneți masa pentru micul dejun / prânz / cină în această săptămână. De fiecare dată când puneți masa, spuneți ce faceți și denumiți toate lucrurile pe care le-ați pus pe masă.
4. Vă puteți ajuta copilul să-și dezvolte vocabularul spunând ce faceți și de ce faceți un anumit lucru. Rutinele zilnice, cum ar fi „aranjarea mesei” sau „rutinele de la baie”,

sunt foarte importante pentru că folosiți aceleași cuvinte în fiecare zi în contexte naturale!

5. Copiilor le plac animalele. Când vă uitați într-o carte / sau vizionați o emisiune TV despre animalele de la fermă în această săptămână, vă puteți ajuta copilul să-și dezvolte vocabularul despre „animalele de la fermă” pentru a numi diferitele animale și puii lor. Copiilor le place să vă asculte imitând onomatopeele. Fiecare, la rândul său, imită un animal și îl denumește (vaca face muuu, porcul grohăie ...). Lăsați copilul să preia conducerea atunci când doriți să vorbiți cu el. Asigurați-vă că îl ascultați! Copilul dumneavoastră știe că ceea ce spune el este important pentru tine!
6. Când **faceți curat acasă**, lăsați-l pe copil să vă ajute și spuneți-i ce trebuie să facă, denumiți de mai multe ori fiecare obiect pe care îl folosiți în timpul acestei activități. Spuneți-i copilului de ce folosiți aceste obiecte. Copiii trebuie să audă de mai multe ori același cuvânt, în contexte diferite pentru a le memora corect și a înțelege sensul corect al acestora! Puteți să vă ajutați copilul să își dezvolte vocabularul acordând mai mult timp discuțiilor cu copilul în timpul activităților de zi cu zi! Arătați-i copilului că aveți timp pentru el și încercați să aveți contact vizual cu copilul! Trebuie să vă asigurați că nu vorbiți prea repede în timpul acestor activități.
7. Când faceți vânătoarea de ouă de Paști, nu uitați să evidențiați unde găsiți ouăle. Veți găsi un ou sub copac; în spatele unei flori; într-un copac; Lăsați-l pe copil să vă spună și el unde a găsit ouăle și unde le pune! Încurajați-l și oferiți feedback pozitiv când spune corect! Discutați despre ce veți face cu ouăle! Puteți folosi aceste cuvinte și atunci când vă jucați un joc în care sunt ascunse diferite obiecte/jucării! În calitate de părinți, folosind aceste cuvinte în situații diferite, îl veți ajuta pe copilul dumneavoastră să învețe sensul acestora și le utilizeze corect.
8. Copiilor le plac **jocurile de rol**. Le place să se joace de-a **meteorologul**. Încurajați-l pe copil să spună cum va fi vremea astăzi. Va fi vreme bună sau rea? Va fi cald sau frig? Va ploua? Ajutați-l pe copil să găsească patru cuvinte care îi reamintesc despre anotimpul primăvara/vara. La ce se gândește copilul când aude cuvântul “soare”? Încurajați-l pe copil să spună cât mai multe cuvinte când aude cuvântul „spare”/ „ploaie”. Prin intermediul acestor jocuri vă ajutați copilul să își dezvolte vocabularul.

9. Când vă pregătiți de **petrecere și sărbătoriți ziua de naștere a mamei sau a tatălui** lăsați-l pe copil să vă spună ce surpriză îi va pregăti mamei sau tatălui. Încurajați-l pe copil să vă spună patru activități pe care le fac mama sau tata cel mai frecvent și să vă ofere detalii despre aceste activități. Gândiți-vă la cadouri potrivite pentru mama sau pentru tată. Vă puteți ajuta copilul să își dezvolte vocabularul vorbind mai mult timp cu el în timpul activităților de zi cu zi! Adresați frecvent întrebări (cine, cum, unde...)
10. Când mergeți la cumpărături în această săptămână, cumpărați **5 fructe diferite**. În fiecare zi, gustați un alt fruct și spuneți cum arată. Ce gust are Menționați ce puteți face cu acest fruct... Copiii învață cuvintele abstracte experimentând: lăsați-l pe copil să guste, să simtă, .Sugestiile se bazează pe principiile Hanen pe care le puteți găsi în lucrarea "Este nevoie de doi pentru a vorbi".

Bibliografie

<http://www.hanen.org/Programs/For-Parents/It-Takes-Two-to-Talk.aspx>

4

Limbajul expresiv tematic

LIMBAJUL EXPRESIV TEMATIC

Limbajul expresiv se referă abilitatea copilului de a produce limbaj. Această abilitate se bazează pe înțelegerea limbajului (limbaj receptiv), dar este componenta cea mai vizibilă la care pot surveni deficite. La acest nivel inventariem: abilitățile de pronunție, abilitățile de utilizare a paternurilor intonatorii și accentuale, abilitățile de exprimare fluentă.

1. Discutați cu copilul dvs. despre diferitele experiențe pe care le-ați trăit împreună (gătit, plimbări, etc...).
2. Încercați să puneți întrebări copilului, utilizând cât mai multe cuvinte.
3. Cereți copilului să descrie ceva ce a făcut, de exemplu, la școală, la piscină, în timpul activităților sportive etc.
4. Cereți copilului să vorbească despre oameni, locuri, lucruri/obiecte.
5. Vorbiți și interacționați cu el / ea foarte mult.
6. Uitați-vă la o imagine împreună cu copilul dvs., de exemplu, o pictură, o fotografie și discutați despre ce este în imagine, adresând întrebări care îl ajută la construirea unei descrieri.
7. Faceți împreună activități pe care le cunoaște copilul și dați-i șansa de a vă oferi el instrucțiuni.
8. Dați copilului instrucțiuni simple pentru o nouă activitate și evaluați dacă înțelege tot ceea ce ați spus dumneavoastră; dacă copilul nu înțelege ce ați vrut să spuneți, repetați mesajul folosind alte cuvinte.
9. Utilizați același cuvânt pentru a descrie diferite obiecte: un cuvânt poate fi folosit pentru a descrie mai multe obiecte, nu doar unul singur.
10. Creați o activitate împreună cu copilul dvs. (cum ar fi într-un magazin sau altă activitate ...) și folosiți vocabularul adecvat pentru activitatea respectivă.

- 11.** Vorbiți cu copilul despre cel mai bun prieten al acestuia, descrieți-l din punct de vedere fizic, apoi din punct de vedere psihic. Încercați să-l explicați de ce acest copil ar putea fi considerat un prieten și apoi discutați despre prieteni în general.
- 12.** Inventati o situație ciudată folosindu-vă imaginația. Ajutați-l pe copil să folosească imagini de pe internet folosind calculatorul, laptopul, tableta ...
- 13.** Urmăriți împreună cu copilul dvs. un spot publicitar despre un aliment și discutați ce vă place și ce nu vă place. Învățați-l să clasifice formele și tipurile de hrană (carne, pește, legume, dulciuri ...).

5

Comunicarea socială și emoțională

COMUNICAREA SOCIALĂ ȘI EMOȚIONALĂ

Dezvoltarea comunicării sociale și emoționale a copiilor se realizează nu numai în cadrul școlii prin implicarea cadrelor didactice, dar și a părinților, care pot stimula aceste abilități în timpul activităților zilnice de acasă. Nu trebuie să fiți experți, cel mai important este să creați oportunități de a discuta despre emoții și de a vorbi despre emoțiile pe care le trăiesc în viața de zi cu zi.

În continuare sunt descrise câteva sugestii / sfaturi / idei care vă pot inspira să stimulați, acasă, dezvoltarea comunicării sociale și emoționale a copilului dumneavoastră.

1. Denumiți propriile sentimente exprimate ca părinte

Ca părinte există momente în care vă simțiți fericiți, de exemplu când soțul tău v-a cumpărat un cadou, atunci când copilul vă îmbrățișează ... Pe de altă parte, cu toții avem zile când ne simțim triști sau furioși din cauza a ceva ce s-a întâmplat.

Este bine să denumiți sentimentul trăit. Este perfect normal să vă simțiți diferit în situații diferite. Uneori copilul vă întreabă: „Mama / tata ce se întâmplă? Ești trist / nervos? ”.

Este bine să vă exprimați emoțiile. Ca părinte sunteți un model pentru copilul dvs. Dacă copilul dumneavoastră vă percepe ca model, va înțelege că este bine să-și exprime emoțiile, va vorbi mai ușor despre sentimentele sale.

2. Încurajați-vă copilul să se joace cu colegii / frații și să vorbească despre emoțiile pe care le trăiesc în anumite situații

Copiii le place să se joace cu colegii sau frații/surorile. Uneori există un conflict într-un joc. De exemplu, Dan se juca fotbal cu fratele său Ștefan. Ștefan a lovit mingea direct spre Dan și Dan s-a lovit la picior când a încercat să oprească mingea. Dan a început să plângă deoarece îl dureau piciorul și era supărat. Piciorul s-a umflat și a trebuit să

meargă la medic. Lui Dan îi era frică de medici și de spitale. Mama a fost supărată pe Ștefan pentru că s-a jucat atât de agresiv și pentru că Dan este rănit.

Este bine să analizați împreună cu copilul dumneavoastră ce s-a întâmplat și ce a cauzat diferitele emoții. Vorbiți despre asta!

Jucându-se împreună, copiii învață să coopereze să își rezolve conflictele și să-și învingă temerile. De asemenea, aceste activități stimulează dezvoltarea abilităților sociale.

3. Identificați emoțiile în situații care apar în viața de zi cu zi

Când mergeți cu copilul dvs. în supermarket sau pur și simplu mergeți în parc sau vă plimbați pe străzi, vedeți situații diferite. Uneori vedeți oameni care se îmbrățișează, dar vedeți și un copil care plânge, oameni care strigă unii la alții sau copii mici care se ascund în spatele picioarelor părinților lor. Toate aceste situații pot fi un început al unei conversații cu copilul dvs. despre emoțiile pe care le identifică în situațiile cu care se întâlnesc zilnic în preajma oamenilor. Puteți să îl întrebați pe copilul dvs. „Cum credeți că se simte copilul/ mama/persoana?, Ce credeți că s-a întâmplat?” Și chiar puteți merge mai departe întrebând: „Când te simți fericit/trist/furios/speriat?”. Este bine ca copilul dvs. să știe că poate vorbi deschis despre emoțiile și sentimentele sale și este normal să se simtă diferit în momente diferite și în situații diferite.

4. Identificați/ recunoașteți emoțiile copilului în situațiile care apar zilnic

Cea mai importantă etapă este să numim emoțiile atunci când apar într-o anumită situație zilnică a copilului. Este cel mai bun mod de a le recunoaște și de a le numi în acel moment.

5. În timpul citirii unei povești dintr-o carte, vorbiți despre emoțiile care apar

Copiii învață multe lucruri din povești. Povestirile au o structură și o semnificație clară. Uneori există interpretări diferite ale unei povești. Când citiți o poveste copilului, puteți să priviți, de asemenea, și imaginile din carte. Uneori imaginile exprimă emoțiile personajelor. În timp ce citiți povestea și vă uitați la poze, puteți să-l întrebi pe copilul: „Cum se simte fetița/persoana/animalul (din poveste / imagine)? În acest fel îl încurajați pe copil să reflecteze asupra emoțiilor personajelor în contexte diferite.

6. Încurajați jocurile de rol pentru dezvoltarea abilităților sociale

În timpul jocurilor de rol, copiii se comportă ca și cum ar fi altcineva (un copil, o mamă, un tată, un profesor, ...). Copiii se identifică cu rolul pe care îl joacă. Este o modalitate bună de a învăța să empatizezi cu emoțiile unei alte persoane. Părintele poate să intervină pentru a-l ajuta pe copil în anumite situații. De exemplu, atunci când doi copii

se joacă de-a mama și tata și au pus o păpușă în baie și ei încep să se joace afară, poate fi bine să le reamintescă faptul că „copilul” este singur în baie. Atunci când gătesc, pot să le reamintescă să curețe.

7. Exprimați-vă furia într-un mod acceptabil!

Când copiii sunt supărați, poate fi bine să oferiți un exemplu acceptat de a-și exprima furia. De exemplu, atunci când copilul dvs. este furios ar putea fi o idee bună să-l lăsați să lovească o minge în grădină, să alerge în grădină, să deseneze pe o hârtie ... Este bine să caute o modalitate alternativă de exprimare a emoțiilor.

8. Încurajați-i pe copii să deseneze/picteze pentru a-și exprima emoțiile atunci când le este greu să se exprime verbal

Copiilor nu le este întotdeauna ușor să-și exprime emoțiile verbal. I-ați putea ajuta încurajându-i să deseneze anumite situații. Desenele ne spun multe despre ceea ce îi face copiii fericiți, triști, supărați sau de ce le este frică.

Este bine să discutați cu copilul dvs. despre ceea ce a desenat.

9. Redați situații cu ajutorul jucăriilor

Uneori poate fi o idee bună să redați anumite situații cu ajutorul jucăriilor: de exemplu, figuri Duplo, ursuleți de plus etc. Este o modalitate confortabilă de a vorbi cu copilul despre anumite situații și de a le dezvolta empatia față de alți copii.

10. Vorbind despre emoțiile exprimate în fața televizorului / la film

Când copilul dvs. se uită la televizor și într-o poveste sunt exprimate anumite emoții, puteți începe o conversație cu copilul despre emoțiile prezentate. De asemenea, este bine să îl întrebați pe copil: „Cum se simte x?”, „De unde știi că x este furios/supărat/fericit/speriat?”

11. Vorbind despre emoțiile exprimate în ziare/reviste

În reviste sau ziare puteți vedea o mulțime de poze. Puteți să arătați fotografiile copilului și să-l întrebați ce vede el în imagine. Când copilul identifică emoțiile exprimate în imagine, puteți să îl întrebați: „Cum credeți că se simte această persoană (se simt aceste persoane)?” "Ce te face să crezi că se simte supărat / trist, fericit / speriat?"

12. Evidențiați aspectele pozitive, verbalizați succesul copilului

Pentru o dezvoltarea emoțională socială armonioasă a copilului dumneavoastră, este bine să îi amintiți succesele copilului dumneavoastră. Când copilul dvs. face ceva bun, complimentați-l. Făcându-i complimente copilului dumneavoastră, copilul dumneavoastră se va simți mai sigur și își va exprima mai ușor emoțiile.

13.Întrebați-l pe copil ce simte când ascultă muzică

Muzica exprimă sentimente. Puteți asculta muzică sau viziona videoclipuri muzicale pe You Tube și apoi discutați despre emoțiile pe care le transmite muzica.

Exemple:

<https://www.youtube.com/watch?v=LsT4HfxNigc> (Inside Out)

<https://www.youtube.com/watch?v=aJtmUIZkuF4> (Kikker is bedroefd)

14.Exprimarea emoțiilor prin dans

Prin dans / mișcare puteți exprima, de asemenea, într-o manieră non-verbală ceea ce simțiți. Când copilul îi place să danseze, poate fi o idee bună să discutați despre cântece/piese muzicale și emoțiile pe care ni le transmit acestea.

Bibliografie

Jeannin, N., Adriaanssens, P., Mertens, E., (2008). *Beter omgaan met de emoties van peuters met de methode van 'het toverbos'.* Tielt: Lannoo

Feldman, R., (2009). *Ontwikkelingspsychologie.* Pearson Education

Hasselt-Mooy, H., (2002). *Huilen boos zijn ruzie Omgaan met emoties bij kinderen van 0-8jaar.* Amsterdam: SWP

6

Muzică și mișcare

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ASTTLR
Asociația Specialiștilor în Terapie
Tulburărilor de Limbaj din România

MUZICĂ ȘI MIȘCARE

Muzica reprezintă o importantă sursă de ritm corporal și mișcare. Activitățile care valorifică muzica și creează pretexte de mișcare și antrenare a abilităților de percepere și reproducere de ritmuri facilitează dezvoltarea atât a motricității grosiere, cât și a conștiinței fonologice, cu reale implicații pozitive în sfera achiziției limbajului scris-citit.

1. Recunoașteți sunetele. Activitatea se poate desfășura în timpul zilei în mașină, cerându-i copilului să recunoască zgomotele și sunetele din mediul înconjurător.
2. Faceți sunete și zgomote cu diferite lucruri (cum ar fi ceas deșteptător, ceas, ambulanță).
3. Imitați diferite animale.
4. Creați instrumente muzicale din materiale reciclabile (cum ar fi sticle de plastic ce conțin pietre mici în interior), folosiți-vă imaginația.
5. Jocuri muzicale: de exemplu, atunci când muzica se oprește, copilul trebuie să facă ceva ce ați hotărât împreună sau să imite o sculptură.
6. Creați un ritm cu tacâmuri sau pahare la masă.
7. Învățați împreună cântece pentru copii
8. Inventati rime.
9. Recunoașteți ce se ascunde într-un sac, ascultând sunetele produse prin mișcarea obiectelor (ambalaje de bomboane, sticle de plastic, jucării mici din cauciuc).
10. Repetați un ritm indicat de copii, folosind mâinile și picioarele într-o anumită ordine.
11. Copilul ar trebui să danseze sau să se miște imitând un animal ales de părinte, imitând mișcări și forme la auzul bătăilor din palme.
12. Alegeți cinci obiecte și le arătați copilului. Legați copilul la ochi. Părintele va lovi un obiect folosind o lingură de lemn. Copilul trebuie să identifice obiectul ascultând sunetul. Apoi este posibil să repetați aceeași activitate fără a arăta obiectele.

7

Activități de scris/ desenat/dezvoltarea motricității fine

ACTIVITĂȚI DE SCRIS/ DESENAT/DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE

Activitățile de pregătire a scris-cititului nu pot să nu valorifice valențele formative ale desenului, picturii, coloratului. Este important însă să dozăm corespunzător aceste activități, pe parcursul unei zile și să surprindem implicațiile lor pozitive, într-o formă cât mai creativă și antrenantă (vezi dactilopictura). Desigur că sunt și copii care nu sunt foarte încântați de aceste activități, dar antrenarea motricității fine a degetelor poate fi antrenată și nesupralicând desenatul și coloratul (prin activități de decupare, înșirare de mărgelile, lipire de obiecte mici etc.).

1. Frământarea: de exemplu, implicați-i pe copii în frământarea aluatului de pizza. Scopul este mișcarea degetelor, de aceea activitatea ar trebui să fie cât mai lungă posibil. Argila de lut sau plastilina sunt alte materiale recomandate pentru a face acest exercițiu.
2. Rulați aluatul și faceți biscuiți: aluatul trebuie să fie întins la început și apoi rulat. Biscuiții sunt făcuți cu mâinile la început, apoi se taie cu ajutorul formelor speciale.
3. Cu hârtie:
 - a) Rupeți hârtia pentru a face confeti.
 - b) Rupeți hârtia pentru a crea bile mici din hârtie utilizând palmele. Bilele ar putea fi folosite pentru a crea câteva imagini prin lipirea pe conturul fișei de lucru, pentru pomul de Crăciun, decorațiuni de Paști sau alte ornamente.
 - c) Rupeți revistele sau fluturașii și recreați imaginea din nou pe hârtie.
4. Jocurile ce implică pictura (vopsea de corp, tempera, carioci)
 - a) De exemplu: Goliți câteva ouă, făcând două găuri (una în partea de sus și una în partea de jos) și cereți copilului să le picteze. Cojile de ouă sunt extrem de fragile și copilul trebuie să acorde atenție sporită fiecărui gest. Copilul ar putea picta și câteva pietre.
5. Jocuri cu nisip. Aplicați niște nisip uscat și creați câteva imagini pe acesta (puteți să-l implicați și pe copil întrebându-l „Ce am desenat?”); pentru a desena un traseu pentru

mingi. Utilizați nisip umed pentru a crea castele, sculpturi, bile de diferite dimensiuni. De asemenea, puteți folosi făină de porumb.

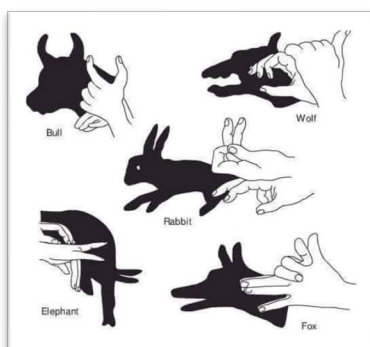
6. Grădinărit: plantați flori sau plante mici (puneți niște sol în ghiveci folosind mâinile, apăsați-l în ghiveci folosind mâinile, introduceți planta și acoperiți rădăcinile); ridicați frunzele cu mâinile; îndepărtați frunzele moarte de pe plante sau îndepărtați câteva frunze de pe plantele aromatice (de exemplu busuioc). Imaginea din cuie de plastic: creați o imagine.

7. Perle: creați niște coliere sau brățări, folosind ațe și perle sau paste (aveți grijă dacă copilul este poate să folosească un ac rotund): atenție la dimensiunea orificiului, începeți de la cel mai mare, până la cel mai mic.

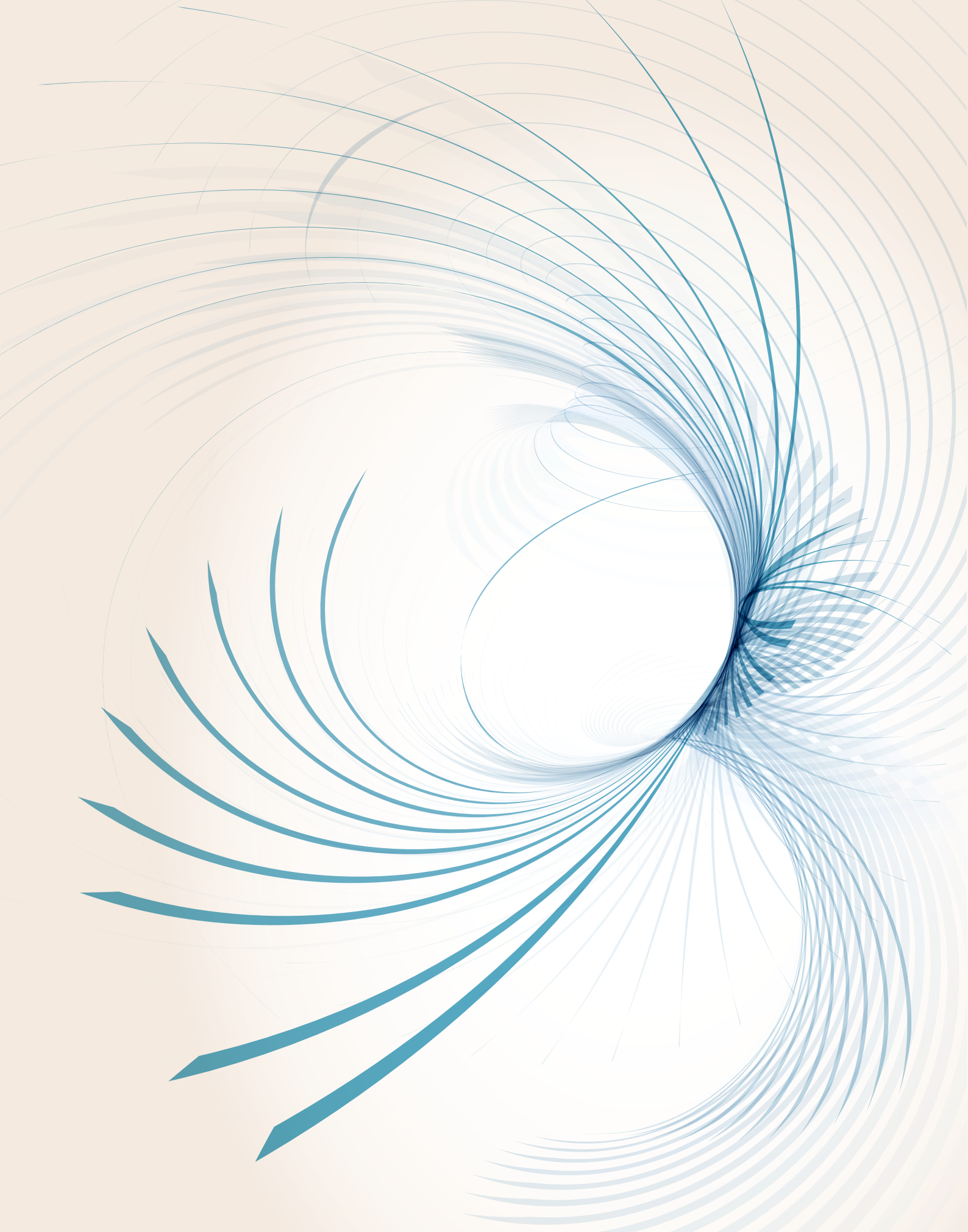
8. Deschideți și închideți nasturii, legați și dezlegați șireturile, deschideți și închideți fermoarul.
9. Faceți nodul la șireturi sau sfori groase, apoi tot mai subțiri.
10. Jocuri cu mâinile (cum ar fi umbra chinezească înainte de a merge la culcare, cu o lampă)

11. Puzzle (conectați punctele, colorați spațiile, labirinturi)

Bibliografie

<https://ferrandoalberto.blogspot.it/2017/01/nuovo-gioco-non-elettronico-le-ombre.html>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ASTTLR
Asociația Specialiștilor în Terapie
Tulburărilor de Limbaj din România